

11. VEĽKONOČNÉ TROJDNIE

Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere na zelený štvrtok, sa začína veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok a cez Bielu sobotu, vrcholí vo veľkonočnej vigílii a uzatvára sa večerami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania. **Veľkonočné trojdnie je vyvrcholením celého liturgického roka.** Tento časový úsek sa výstižne volá „trojdním ukrižovaného, pochovaného a vzkrieseného Krista“ (sv. Augustín), lebo sa v ňom uskutočňuje tajomstvo Veľkej noci - Pánov prechod z tohto sveta k Otcovi.

Úplné odpustky možno získať za zvyčajných podmienok:

- pri poklone Sviatosti na Zelený štvrtok
- pri poklone kríža na Veľký piatok
- pri obnove krstných sľubov na Veľkonočnú vigíliu
-

Deň Pánovej večere – poslednej večere - nazývame **zelený štvrtok**. Táto Eucharistia sa „zrodila“ a bola „služená“ na Golgote, na dreve kríža. Preto ju slávime ako pamiatku na umučenie a smrť Pána. Slávime v nej:

- **pamiatku ustanovenia kňazstva**
- **najsvätejšej Eucharistie**
- **prikaz lásky blížnemu**

Hlavnými témami dňa a noci:

- umývanie nôh učeníkom
- ustanovenie Eucharistie pri Poslednej večeri
- Ježišova modlitba na Olivovej hore v Getsemanskej záhrade, zajatie Ježiša

Vo štvrtok veľkého týždňa sa dopoludnia slávi omša svätenia olejov, ktorú koncelebruje biskup so svojimi kňazmi a svätí krizmu, olej katechumenov, olej na pomazanie chorých a kňazi si obnovujú svoje kňazské sľuby. Omša svätenia olejov sa slávi v katedrálnom chráme. Oleje sa svätia v zelený štvrtok, lebo v tento deň Ježiš ustanovil apoštolov za kňazov, ktorí majú moc vysluhovať sviatosti.

Svätou omšou slávenou vo večerných hodinách na **Zelený štvrtok** Cirkev vstupuje do veľkonočného trojdna a spomína na Poslednú večeru, pri ktorej Pán Ježiš obetoval Bohu Otcovi svoje telo a krv pod spôsobom chleba a vína, podal ich apoštolom a prikázal im pokračovať v prinášaní tejto obety. Má sa sláviť vo večerných hodinách, aby sa celé miestne spoločenstvo mohlo na nej zúčastniť. V tento deň sa zakazujú všetky omše bez účasti ľudu.

Pomenovanie „zelený štvrtok“ poznáme odtiaľ, že Židia v tento deň jedli veľkonočného baránka s horkými zelinami.

Pred omšou má byť bohostánok prázdny a hostie na prijímanie treba konsekrovať v tejto omši-dostatočné množstvo, aj na prijímanie na Veľký piatok. Na uschovanie Sviatosti je potrebné pripraviť osobitnú kaplnku, primerane ju vyzdobiť, aby pozývala na modlitbu a rozjímanie.

Na úvod je vhodná pieseň z LS III: Hľadáme slávu v kríži... alebo z JKS 244.

Počas oslavnej piesne *Sláva Bohu na výsostiach* zvoní zvon a keď sa dospieva, odmlčia sa až do Sláva Bohu na výsostiach na Veľkonočnú vigíliu. Organ a in hudobné nástroje sa nemajú používať. Všetko umlčne, pretože Cirkev mlčaním, v hlbokom zármutku vyjavuje svoj žiaľ nad umučeníím Ježiša Krista.

Kristova služba a láska sa prejavuje *umývaním nôh* vybraným mužom. „Neprišiel som dať sa obsluhovať, ale slúžiť.“ Počas umývania nôh sa spievajú antifóny z LS III, alebo iné vhodné spevy o láske Pána Boha k ľuďom.

Vyznanie viery sa v tejto omši vynecháva. Po umývaní nôh, nasleduje *modlitba veriacich*.

Pri *príprave obetných darov* sa spieva antifóna: Ubi caritas – Kde je láska opravdivá, alebo iné vhodné spevy o láske.

Cez sv. prijímanie spievame vhodné Eucharistické piesne – 265, 267, 293...

Po modlitbe po prijímaní sa zoradí procesia na prenesenie Najsvätejšej sviatosti na miesto, kde sa bude Sviatosť uschovávať. Nesie sa kríž, sviece, kadidlo, počas toho sa spieva hymnus „Sviatosť tela tajomného.“ Odnáša sa preto, aby ju nebolo vidieť- skrytá. Vyjadruje prázdnotu, opustenosť... V noci sa odporúča poklona Najsvätejšej sviatosti, no po polnoci už nemá slávnostný rámec, pretože začal deň Pánovho umučenia a smrti.

Po skončení omše sa odhalí oltár a sviece sa nezapaľujú. (ani pred obrazmi svätých) Možno mlčať, ale vhodný je i spev žalmu 22 – Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil – vyjadruje opustenosť Ježiša.

Liturgická farba: biela

Veľký piatok – deň Ježišovho utrpenia a smrti. Cirkev v tento deň neslávi Eucharistiu; prijímanie sa veriacim dáva jedine v slávení Pánovho umučenia a smrti a chorým, ktorí sa nemôžu na tomto slávení zúčastniť. Veľký piatok nie je sviatkom, keďže sviatok je deň radosti. My sa ale na Veľký piatok nemôžeme radovať, keď vieme že Ježiš pre naše hriechy bol na smrť ukrižovaný.

- deň prísneho pôstu. Záväzný je pre celú Cirkev, zdržiavame sa mäsitého pokrmu a zachovávame pôst.

V tento deň sa zakazuje slávenie sviatostí, okrem sv. pokánia a pomazanie chorých a pohreb sa môže vyslúžiť bez spevu a bez zvuku organa a zvonov.

Liturgia Veľkého piatku pozostáva z *troch častí*:

- **bohoslužba slova**
- **poklona svätému krížu**
- **sväté prijímanie**

Liturgia slova má znaky starej rímskej liturgie: čítanie – spev; čítanie – spev; evanjelium – homília – modlitba.

Poklona svätému krížu je starý jeruzalemský zvyk. Tam na Veľký piatok kráčali všetci v hlbokom mlčaní pred krížom, dotýkali sa ho a bozkávali. Tak o tom podáva správu pútnička Silvia Etéria (r.400). Z Jeruzalema sa toto uctenie kríža rozšírilo na východ i západ.

V minulosti na veľký piatok nebolo sv. prijímanie. Pápež Pius XII. roku 1955 umožnil, ba odporúča sväté prijímanie na Veľký piatok. Je to vznešený postup: najprv vidíme trpiaceho Krista a rozjímame o ňom, potom si uctíme kríž, dotýkame sa Kristových rán a napokon prijímame ukrižovaného a vzkrieseného Pána.

Pred obradmi má byť oltár úplne obnažený, bez kríža, svietnikov a plachiet.

Kňaz a prisluhujúci prídu k oltáru v tichosti, poklonia sa a padnú na tvár. Toto gesto (prostrácia) vyjadruje pokorenie pozemského človeka, tiež žiaľ a bolesť Cirkvi nad trpkou smrťou Pána Ježiša. Takto zotrávajú všetci v tichej modlitbe. Veriaci kľáčia.

Potom kňaz odíde k sédesu, obráti sa k ľudu a modlí sa bez vyzvania „modlime sa“.

Nasleduje **bohoslužba slova** - čítania, žalm, **pašie** podľa Jána a po nich homília. Poslednou časťou liturgie slova je *modlitba veriacich*. Veriaci počas modlitby stoja alebo kľáčia, prípadne poslúchajú výzvu kňaza, či diakona (kľaknime si; vstaňte). Modlitba veriacich obsahuje 10 prosieb na úmysly, ktoré vynikajúco naznačujú všeobecnú moc umučenia a smrti Krista, ktorý visel na kríži za spásu sveta.

Po slávnostnej modlitbe veriacich nasleduje **slávnostná poklona krížu**. Sú 2 spôsoby:

- *obrad so zahaleným krížom*: k oltáru sa prinesie kríž v sprievode so zažatými sviecami. Kňaz vezme kríž, poodhalí jeho vrchnú časť, vyzdvihne ho a zaspieva: „Hľa drevo kríža...“ Ľud zopakuje: „Podťe, pokloňme sa.“ Postupne odhalí celý kríž, odovzdá prisluhujúcim, po oboch stranách sa postavia sviece, nasleduje vlastná poklona.

- *obrad s nezahaleným krížom*: kňaz ide v sprievode prisluhujúcich ku vchodu do kostola, vezme nezahalený kríž, prisluhujúci sviece a idú cez kostol do presbytéria. Kríž pozdvihne najprv pri vchode, potom uprostred kostola, pred presbytériom a spieva „Hľa drevo kríža...“ Po každej odpovedi si kľaknú a chvíľu zotrávajú v tichej adorácii.

Kríž má byť dostatočne veľký a umelecky hodnotný. Výzvu na poklonu krížu majú odpovedať všetci ľudia. Počas poklony sa spievajú antifóny, alebo vhodné piesne ku krížu. Každý má mať možnosť pokloniť sa krížu, ak je priveľké množstvo veriacich, možno poklonu vykonať spoločne.

Sväté prijímanie: na oltár sa rozprestrie plachta, korporál, kniha, prenesie sa Sviatosť so zažatými sviecami. Ostatní mlčky stoja. Kňaz vyzve veriacich k modlitbe Pána, znak pokoja sa nedáva. Cez prijímanie sa spievajú primerané piesne, alebo žalm 22.

Po skončení prijímania kňaz odnesie nádobu s hostiami na pripravené miesto. Kde sa koná sprievod do Božieho hrobu, kňaz vloží hostiu do monštrancie, zahalí bielym priesvitným závojom a nechá na oltári.

Po modlitbe po prijímaní sa prenáša Najsvätejšia sviatosť do **Božieho hrobu** a tam sa vystaví na poklonu. Počas procesie sa spieva: „Zdrav buď pravé telo Krista...“ Všetky ozdoby a svetlá musia usmerňovať pozornosť veriacich na Najsvätejšiu sviatosť, ktorá je pamiatkou Pánovej smrti a zmŕtvychvstania, a nie na sochu Krista ležiaceho v hrobe. Je potrebné, aby sa určili adorátori - miništranti, u nás zvyknú okrem nich „strážiť hrob“ aj požiarnici.

Liturgická farba: červená